

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМАНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЗДОБУВАЧАМИ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ101 «ЕКОЛОГІЯ»

Спрямованість Уманського національного університету на студента, як споживача якісних освітніх послуг, в системі управління якістю освітнього процесу означає, по-перше, визначення ступеня задоволеності здобувачів вищої освіти організацією освітнього процесу, по-друге, така оцінка необхідна для коригування дій в освітніх процесах шляхом внесення змін в освітні програми, управління, організацію та технології навчання. Отож, мета анкетування – моніторинг задоволеності студентів наданням освітніх послуг.

Моніторинг задоволеності здобувачів вищої освіти проводився шляхом *on-line* опитування. Учасники анкетування – студенти денної форми навчання, рівня вищої освіти – бакалавр. Всього опитано 34 студентів зі спеціальності «Екологія».

1. На запитання «Як Ви оцінюєте рівень якості надання освітніх послуг Уманським НУ?» 23 респонденти (67,6 %) із числа опитаних зазначили, що рівень високий, 9 студентів (26,5 %) – достатній (рис. 1.); 2 здобувачів вищої освіти (5,9 %) дали відповідь «задовільний».

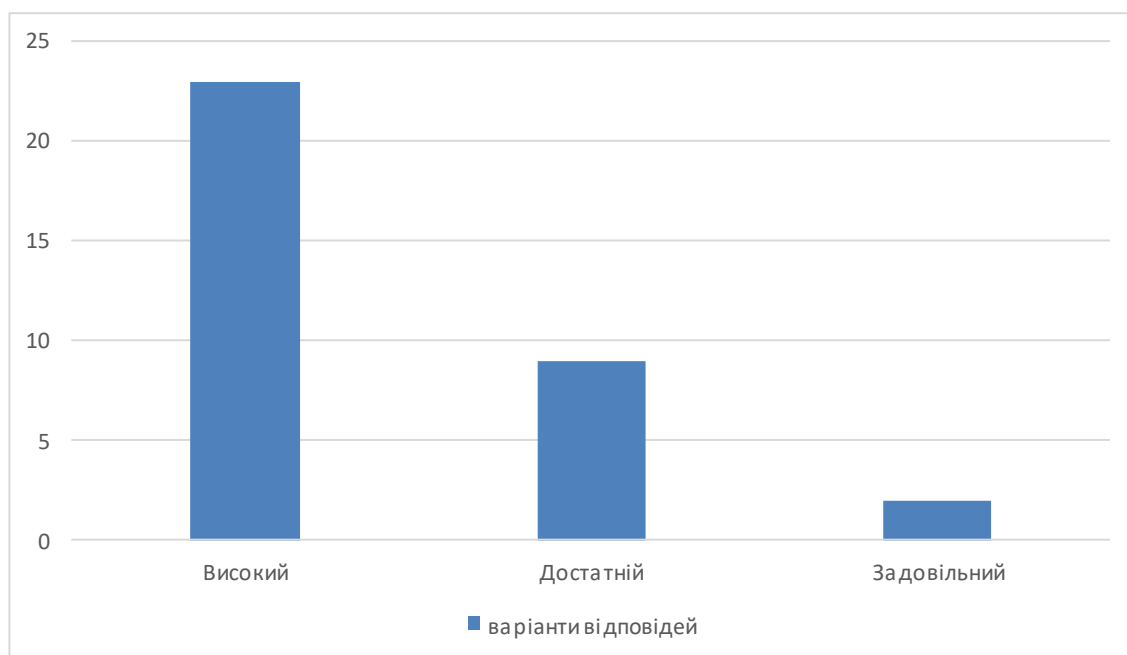

Рис.1. Оцінка рівня якості надання освітніх послуг

Як засвідчують дані, показані на рисунку 1, понад 4/5 опитаних повністю задоволені якістю освіти, що свідчить про високу конкурентоспроможність програми.

2. На запитання «Який ступінь вищої освіти Ви здобуваєте?» 34 особи або 100% респондентів із числа опитаних здобувачів вищої освіти зазначили, що «бакалавр» (рис. 2.).

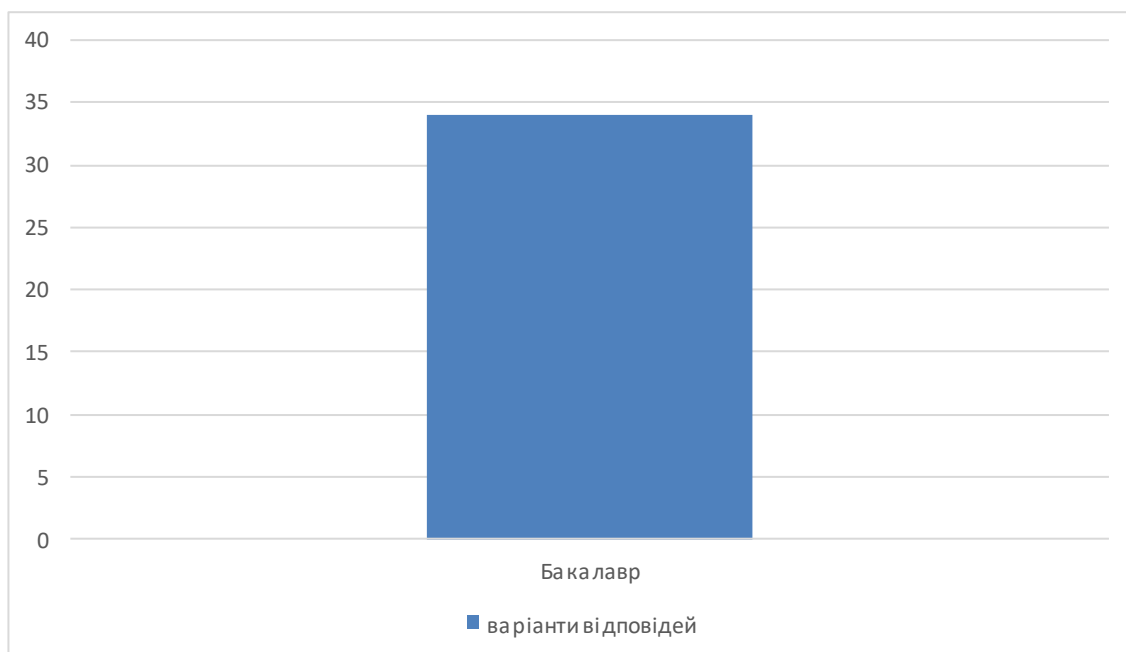

Рис. 2. Ступінь вищої освіти

Опитування охоплює студентів відповідного ступеня вищої освіти, що забезпечує репрезентативність результатів у межах освітньої програми.

3. На запитання «За якою спеціальністю Ви навчаєтесь?» 34 особи або 100% респондентів із числа опитаних здобувачів вищої освіти зазначили, що «Екологія».

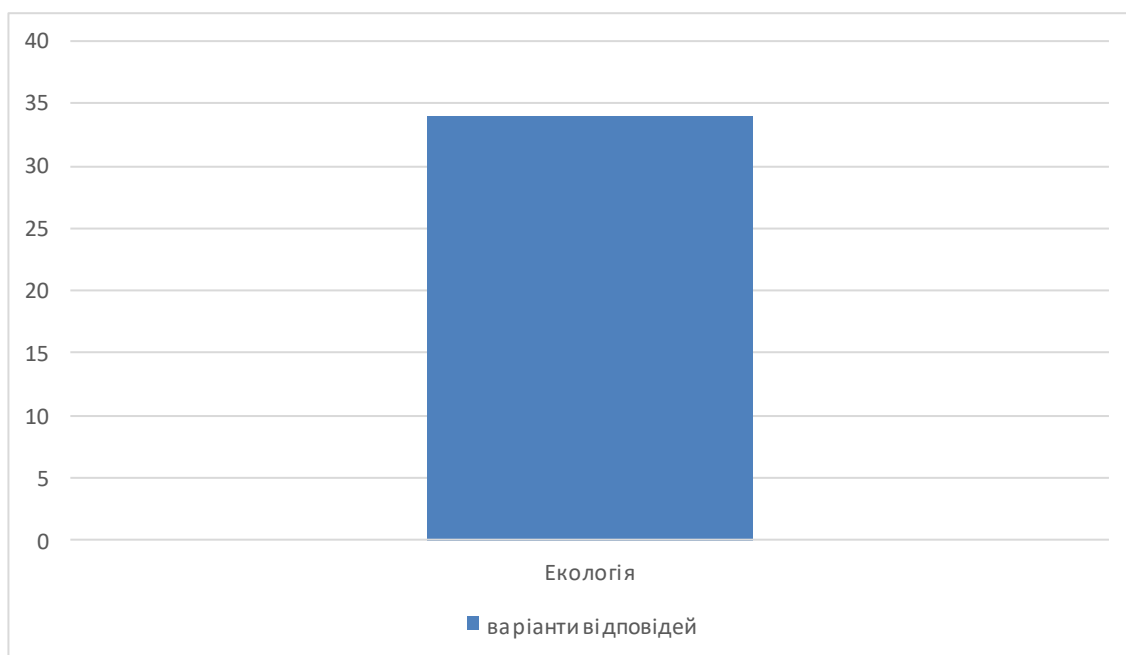

Рис. 3. Опитування, щодо знання спеціальності, за якою респонденти здобувають вищу освіту

Отримані результати підтверджують, що опитування проведено серед цільової групи здобувачів освіти відповідної спеціальності.

4. На запитання «Чи задовольняє освітнє середовище в Уманському НУ Ваші потреби та інтереси?» 29 респондентів (85,3 %) із числа опитаних зазначили, що задоволені, 5 студентів (14,7 %) – частково (рис. 4).

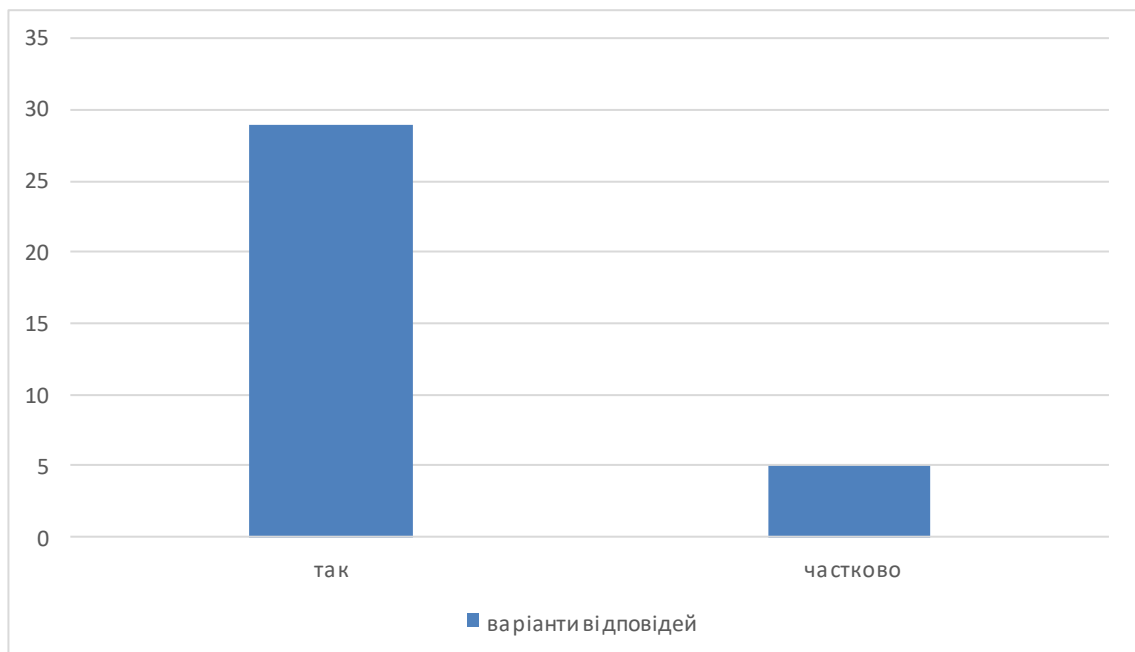

Рис. 4. Рівень задоволеності потреб та інтересів студентів освітнім середовищем в Уманському НУ

Переважає частина студентів зазначає, що освітнє середовище загалом відповідає їхнім потребам та інтересам, що є важливим показником якості освітньої програми.

5. На запитання анкети «Чи надається Вам організаційна, інформаційна та консультативна підтримка в межах освітньої програми?» 25 респондентів (73,5 %) відповіли «так, постійно», 9 студентів (26,5 %) відповіли «так, якщо звернутися за допомогою» (рис. 5).

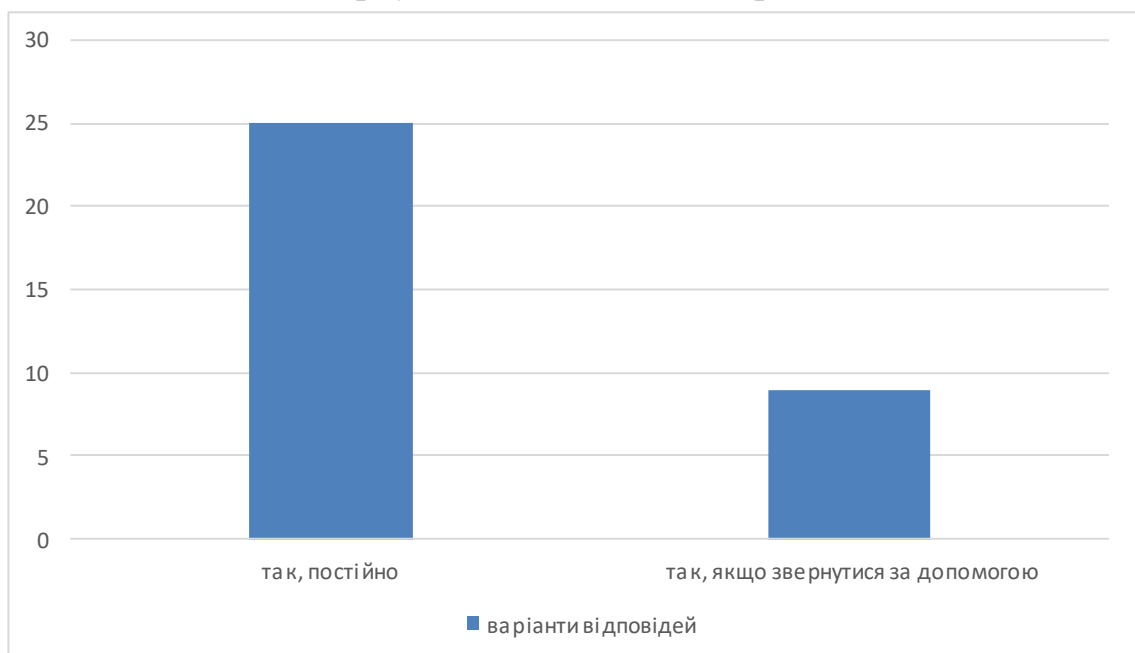

Рис. 5. Рівень задоволеності студентів організаційною, інформаційною та консультативною підтримкою в межах освітньої програми

Отримані результати свідчать про достатній рівень організаційної та інформаційної підтримки здобувачів освіти.

6. На запитання «Які проблеми, на Вашу думку, найбільшою мірою ускладнюють навчання за обраною спеціальністю?» здобувачам

пропонувалось обрати кілька відповідей із такого переліку: необхідність поєднувати навчання і роботу; особиста неорганізованість; низький рівень організації самостійної роботи; надмірний обсяг навчального навантаження; незручний розклад; відсутність такту і педагогічної майстерності при викладанні окремих дисциплін; відсутність перспектив працевлаштування; вплив з боку інших студентів; недостатнє забезпечення навчально-методичною літературою та власне розчарування в обраній спеціальності. Узагальнені результати відображені у таблиці 1. За результатами опитування перші позиції посіли такі проблеми: необхідність поєднувати навчання і роботу (31,1 %), особиста неорганізованість (відзначили 24,5% опитаних), а також надмірний обсяг навчального навантаження (24,5 % опитаних).

Таблиця 1

Які проблеми найбільшою мірою ускладнюють навчання, на думку опитаних здобувачів

Перелік проблем	Кількість здобувачів	Відсоток
Необхідність поєднувати навчання і роботу	14	31,1
Особиста неорганізованість	11	24,5
Низький рівень організації самостійної роботи	-	-
Недостатня вмотивованість до навчання	2	4,4
Надмірний обсяг навчального навантаження	11	24,5
Незручний розклад	-	-
Відсутність такту педагогічної майстерності при викладанні окремих дисциплін	1	2,2
Відсутність перспектив працевлаштування	-	-
Вплив з боку інших студентів, що перешкоджають прояву Ваших здібностей під час навчальних занять	-	-
Недостатнє забезпечення навчально-методичною літературою	2	4,4
Власне розчарування в обраній спеціальності	-	-
Недостатня практична підготовка	3	6,7
Спосіб подання інформації викладачами	1	2,2

7. На запитання анкети «Чи своєчасно Вам надається доступна та зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв їх оцінювання в межах окремих дисциплін?» 25 респондентів (73,5 %) із числа опитаних зазначили, що «так, викладач на першому занятті всепояснює»; 4 здобувачі вищої освіти (11,8 %) дали відповідь «так, ці відомості доступні на електронних ресурсах»; 3 студентів (8,8 %) зазначили, що цю інформацію вони отримують за допомогою месенджерів; 2 анкетованих (5,9 %) відмітили, що інформація доступна «через електронну пошту» (рис. 6).

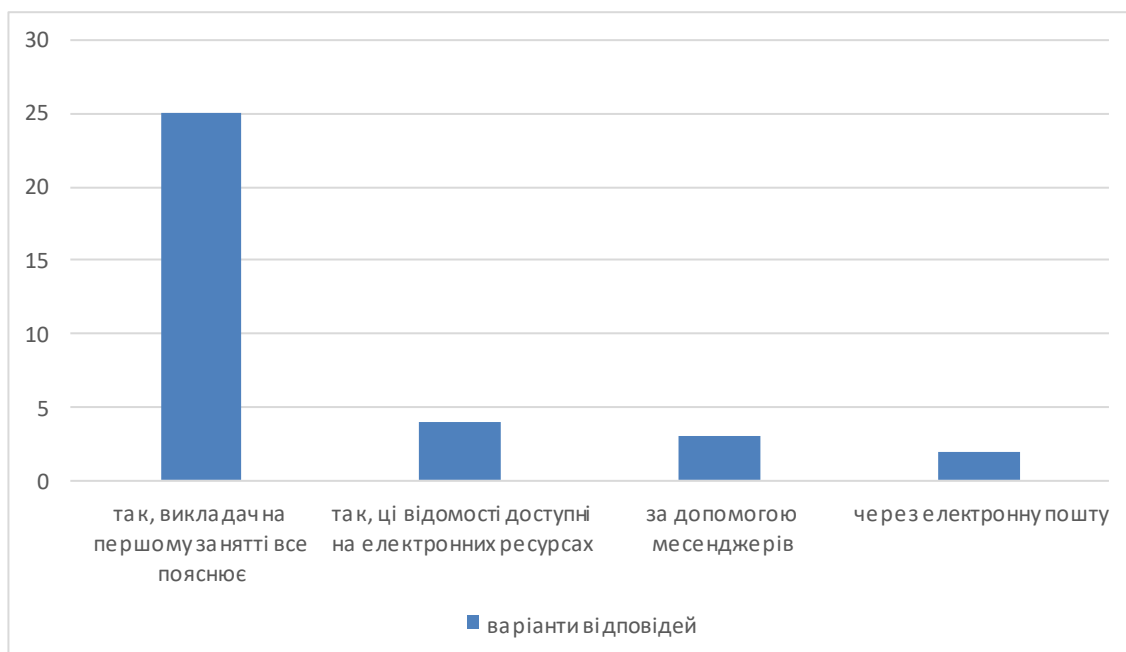

Рис. 6. Рівень задоволеності студентів своєчасністю надання доступної та зрозумілої інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв їх оцінювання в межах окремих дисциплін

8. На запитання «Чи забезпечить зміст освітньої програми та її структура (набір обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін) Вашу майбутню успішну діяльність за спеціальністю?» 79,4 % (27 здобувачів) відповіли – «так», 20,6 % (7 здобувачів) – «частково» (рис. 7).

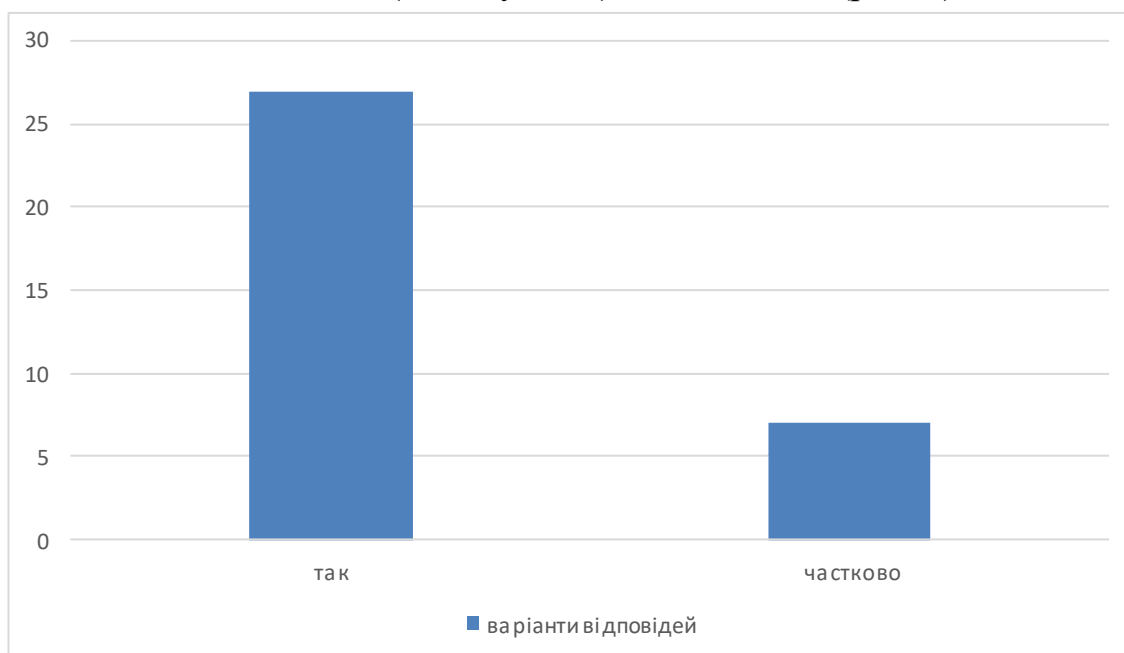

Рис. 7. Рівень забезпеченості змісту освітньої програми майбутньої успішної діяльності за спеціальністю

9. 27 респондентів (79,4 %) із числа опитаних відповіли «так» на запитання «Чи задовольняють Вас форми і методи навчання та викладання дисциплін за обраною спеціальністю?» та 7 студентів (20,6 %) зазначили,

що «частково» (рис. 8).

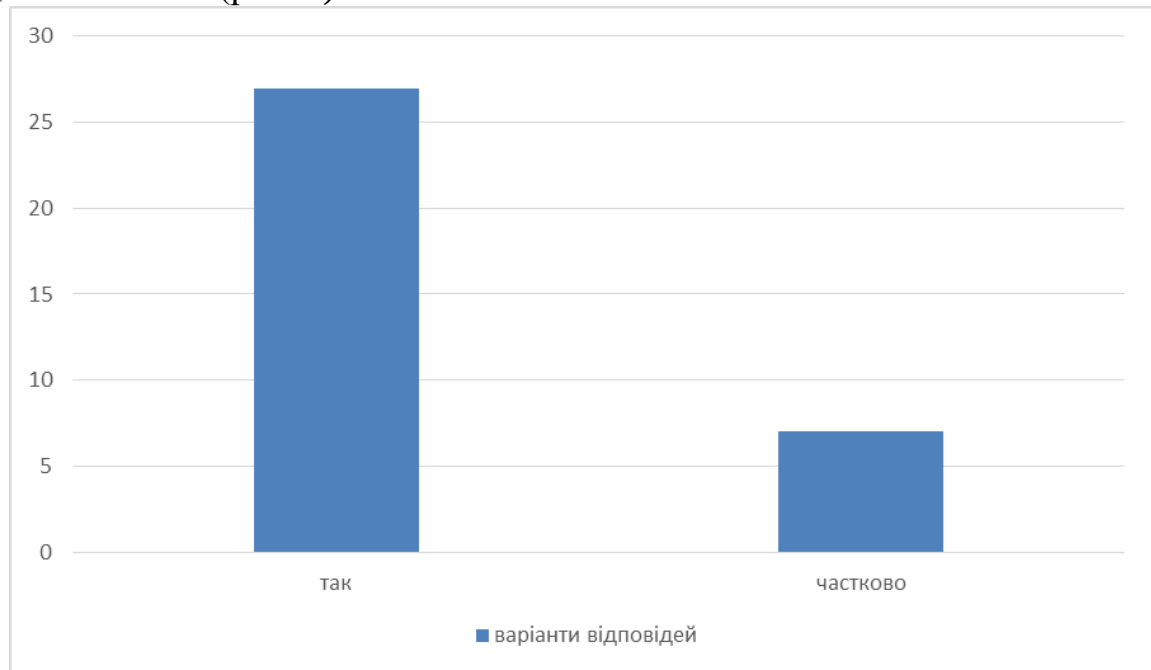

Рис. 8. Рівень задоволеності студентів формами і методами навчання та викладання дисциплін за обраною спеціальністю

10. На запитання «Яким інтерактивним методам навчання і формам проведення занять при вивченні дисциплін Ви надаєте перевагу?» здобувачам пропонувалось обрати кілька відповідей із запропонованого переліку. Узагальнені результати відображені у таблиці 2. За результатами опитування анкетовані надали перевагу таким інтерактивним методам і формам проведення занять, а саме: дискусії (15,1 %), роботі в групах (11,8 %), навчальним відео (11,8 %) та візуалізованим лекціям (11,8 %).

Таблиця 2

Яким інтерактивним методам навчання і формам проведення занять при вивченні дисциплін надають перевагу здобувачі

Перелік проблем	Кількість здобувачів	Відсоток, %
Дискусія	14	15,1
Ситуаційний аналіз	5	5,4
Тренінги	4	4,3
Робота в групах	11	11,8
Квести	4	4,3
Обговорення в малих групах	4	4,3
Майстер-класи	3	3,2
Навчальні відео	11	11,8
Візуалізована лекція	11	11,8
Ділова гра	6	6,5
Презентація (графіки, таблиці)	13	14,0
Дебати	4	4,3

Круглий стіл	3	3,2
--------------	---	-----

11. Відповіді про рівень стимулювання здобувачів до самоосвіти й науково-дослідницької діяльності узагальнені та представлені у таблиці 3.

Таблиця 3

Рівень стимулювання здобувачів вищої освіти до самоосвіти й науково-дослідницької діяльності за освітньою програмою

Варіанти відповіді	Результати опитування
Високий	15 осіб (44,1 %)
Достатній	18 осіб (53,0%)
Недостатній	1 особа (2,9 %)

Як свідчать результати опитування, більшість здобувачів задоволені ефективністю методів викладання і навчання та рівнем стимулювання досамоосвіти.

12. На запитання «Чи задоволені Ви організацією самостійної роботи (викладачем визначені вимоги, надані рекомендації щодо виконання домашніх завдань, визначена необхідна література та зазначені джерела її отримання)?» було отримано таку відповідь: 79,4 % (27 здобувачів) відповіли «так», 20,6 % (7 здобувачів) – дали відповідь «частково» (рис. 9).

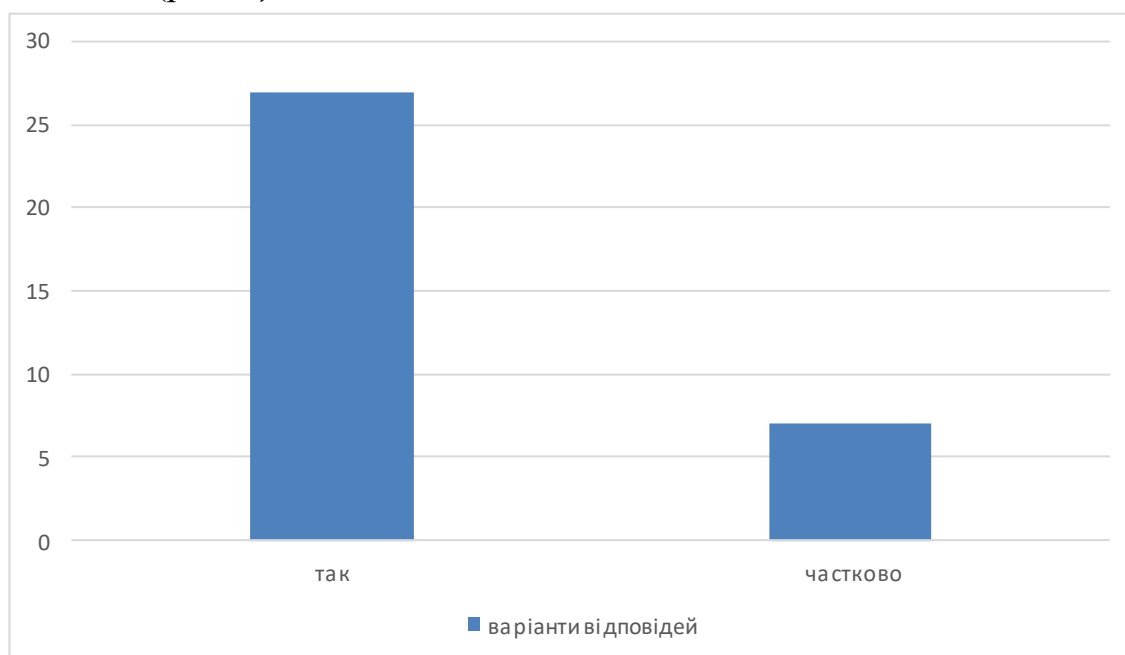

Рис. 9. Рівень задоволеності організацією самостійної роботи

13. На запитання «Чи забезпечено Вам можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через вільний вибір навчальних дисциплін?» 100% респондентів знають, що існує така можливість.

14. На питання «Чи своєчасно Вам надається доступна та зрозуміла інформація щодо форми контрольних заходів та критеріїв їх оцінювання з

навчальних дисциплін?» 67,6 % (23 здобувачі) відповіли «так, викладач на першому занятті все пояснює», 32,4 % (11 здобувачів) відповіли «так, викладач інформує, де можна ознайомитись з даною інформацією на сайті університету» (рис. 10).

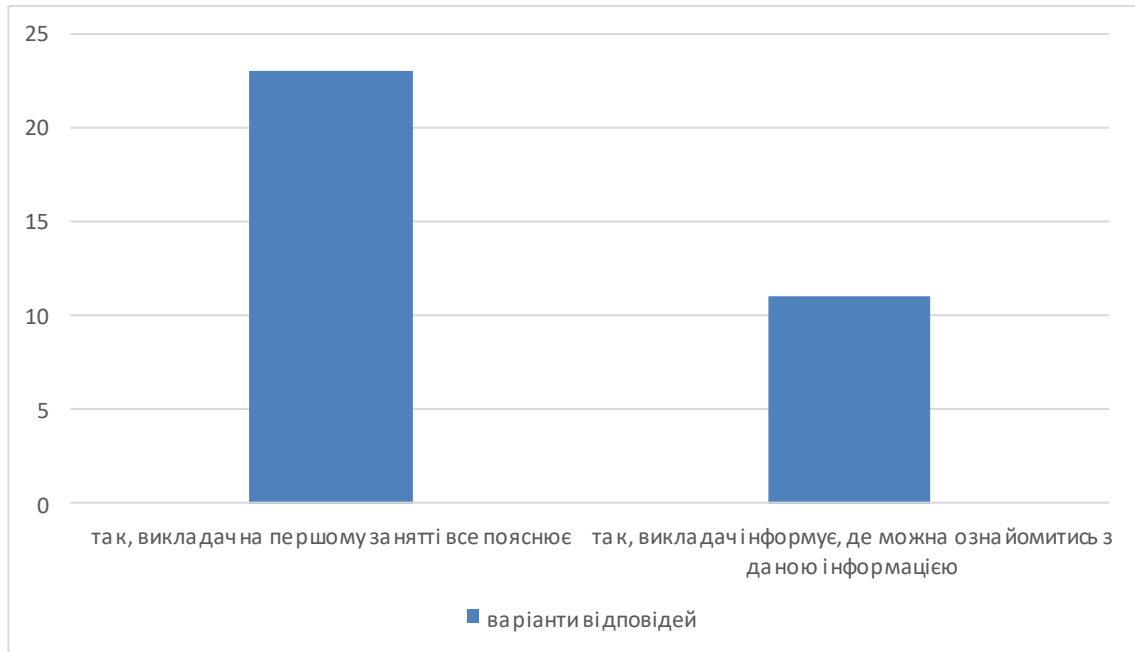

Рис. 10. Рівень задоволеності своєчасністю надання доступної і зрозумілої інформації щодо форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання з навчальних дисциплін

15. На питання «Чи є, на Вашу думку, процес оцінювання в ході поточного й підсумкового контролю об'єктивним і неупередженим?» 91,2 % (31 здобувач) респонденти відповіли «так», 8,8 % (3 опитаних) дали відповідь «ні» (рис. 11).

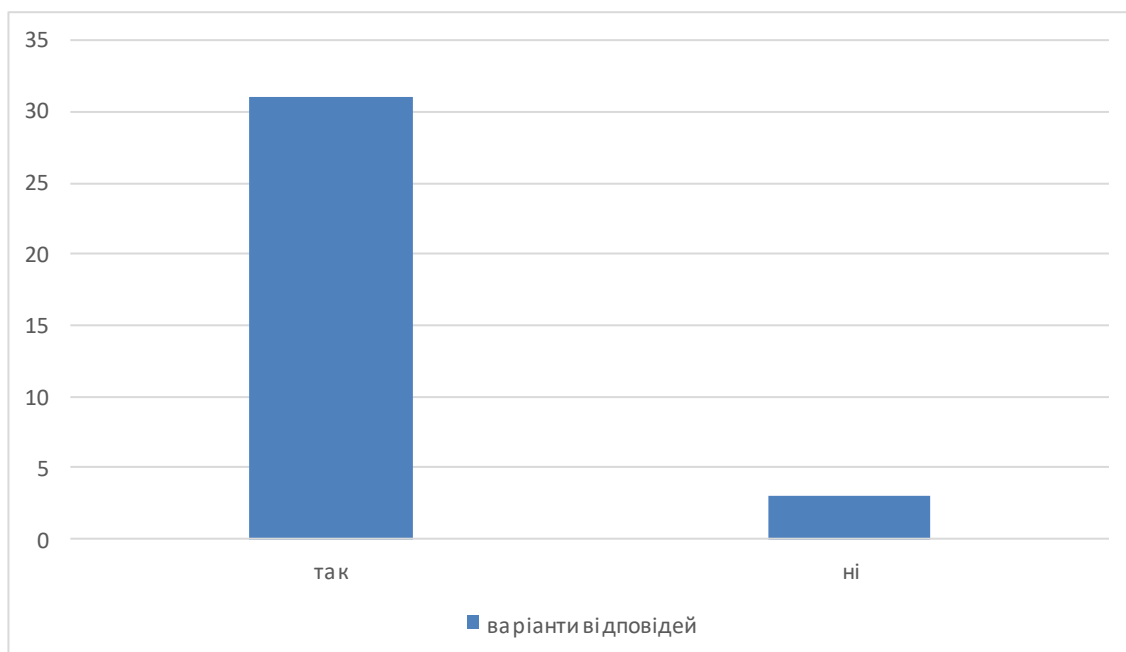

Рис. 11. Діаграма задоволеності здобувачів вищої освіти процесом оцінювання в ході поточного та підсумкового контролю

16. На питання «Чи ознайомлені Ви з процедурою оскарження результатів контрольних заходів?» 82,4 % (28 здобувачів) респондентів відповіли «так», 17,6 % (6 опитаних) дали відповідь «ні» (рис. 12).

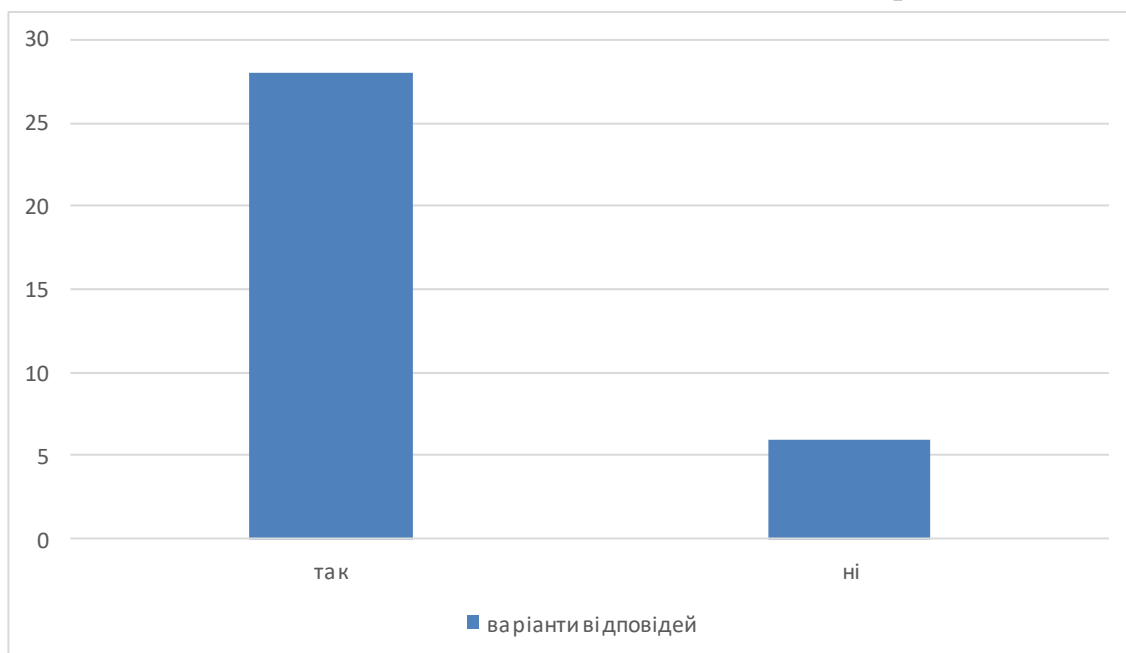

Рис. 12. Діаграма знання студентами спеціальності 101 Екологія процедури оскарження результатів контрольних заходів

17. На питання «Чи задовольняє Вас рівень залучення запрошених професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до освітнього процесу, насамперед, до аудиторних занять?» 94,1 % (32 студенти) респондентів відповіли «так»; 5,9 % (2 опитаних) дали відповідь «ні» (рис. 13).

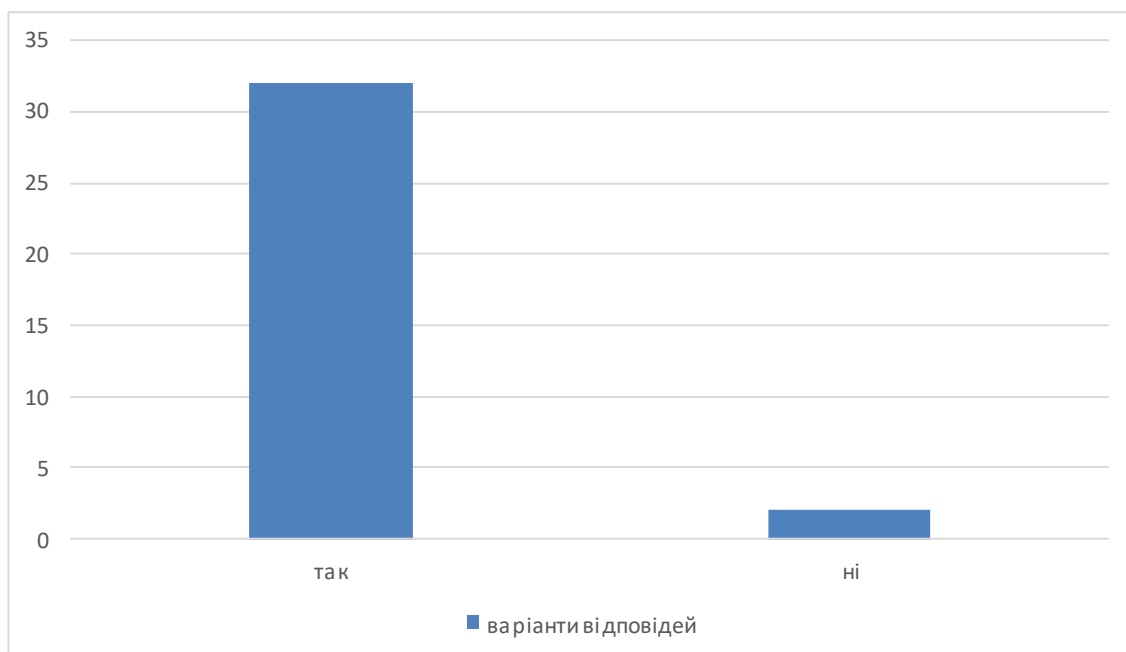

Рис. 13. Діаграма рівня задоволеності здобувачів вищої освіти зі спеціальності 101 Екологія рівнем залучення запрошених професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до освітнього процесу, зокрема до проведення аудиторних занять

18. Також здобувачам вищої освіти було запропоновано питання «Чи використовуються сучасні засоби навчання в Уманському НУ (спеціалізовані аудиторії, комп'ютерні класи, тренажери, мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки тощо)?» Відповідаючи на запитання, 79,4 % опитаних відзначили «так», 17,6 % – «частково», 3,0 % дали відповідь «ні» (рис. 14) .

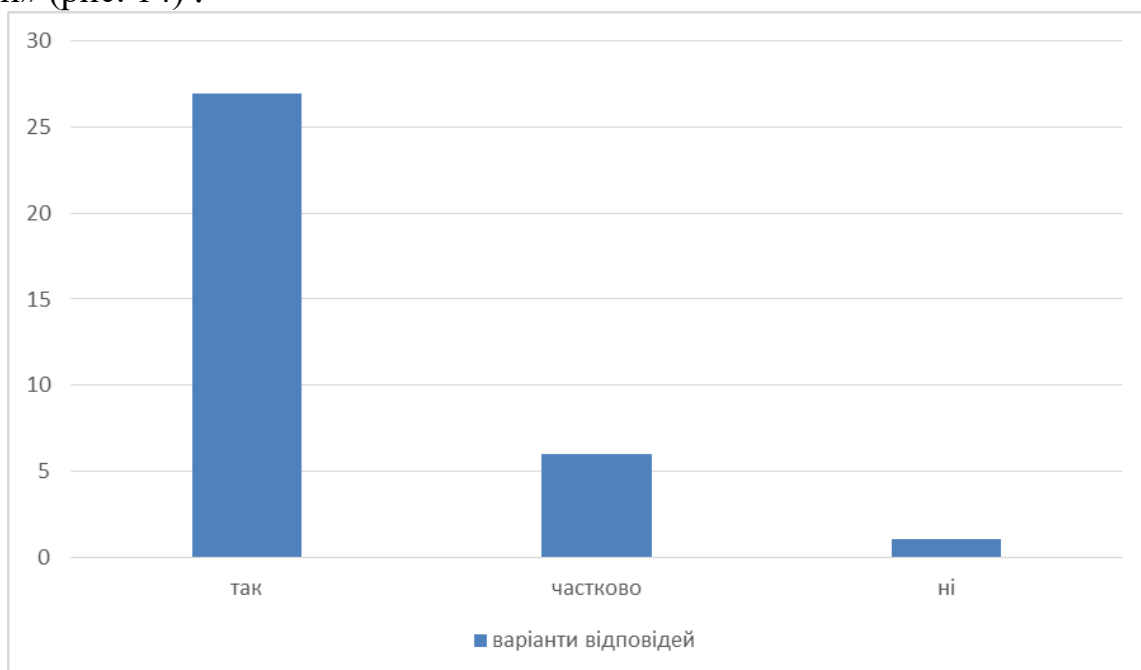

Рис. 14. Рівень використання сучасних засобів навчання в Уманському НУ

19. При оцінюванні задоволення рівнем інформаційної підтримки (зручне та ефективне інформування стосовно різних аспектів навчання,

вільний та безоплатний доступ до електронних інформаційних ресурсів), отримали 85,3 % (29 здобувачів вищої освіти) дали відповідь «так»; 14,7 % (5 анкетованих) – «частково» (рис. 15).

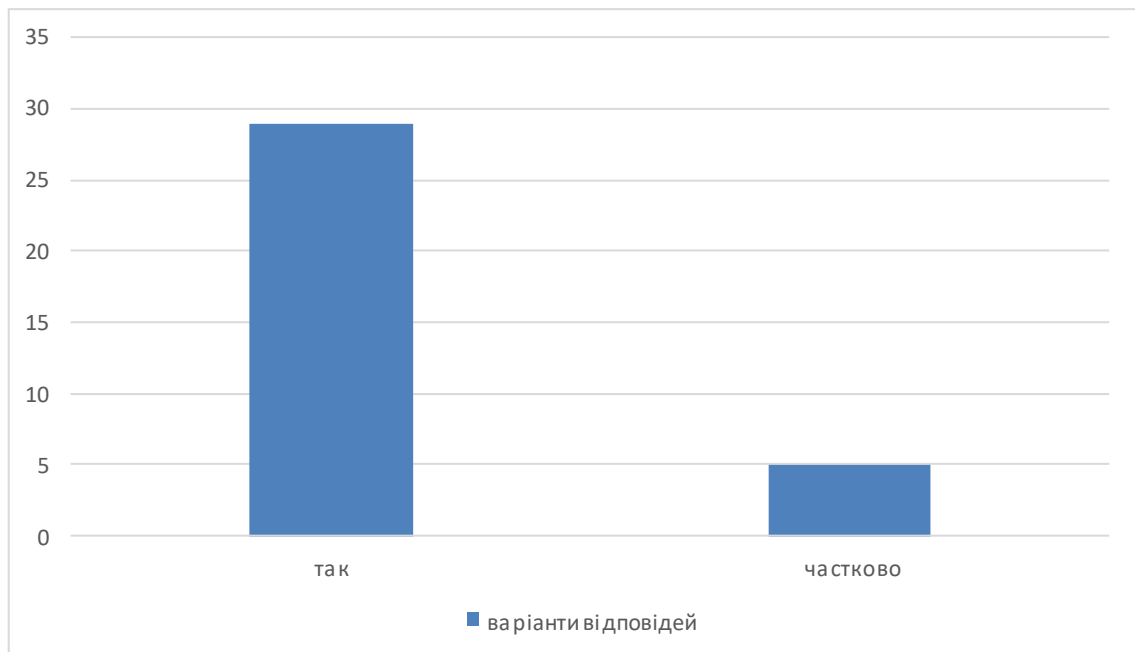

Рис. 15. Рівень задоволення інформаційної підтримки

20. При оцінюванні задоволення технологіями дистанційного навчання, які використовуються в університеті, 88,2 % (30 здобувачів вищої освіти) дали відповідь «так»; 8,8 % (3 анкетованих) – «частково»; 3,0 % (1 студент) – «ні» (рис. 16).

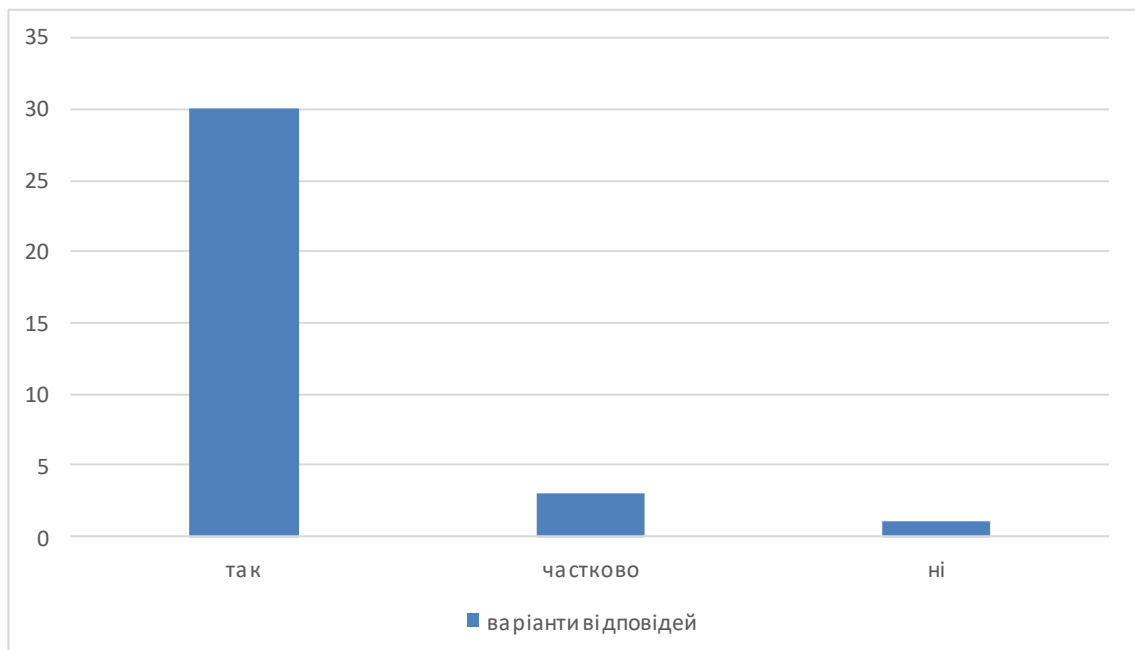

Рис. 16. Діаграма рівня задоволеності студентів спеціальності 101 Екологія технологіями дистанційного навчання, які використовуються в Уманському національному університеті

21. На питання анкетування «Чи задоволені Ви якістю підручників,

методичних посібників, лекційних матеріалів, які пропонуються Вам для опанування навчальних дисциплін» були отримані такі відповіді: 67,6 % (23 здобувачів вищої освіти) дали відповідь «так»; 32,4 % (11 анкетованих) – «частково» (рис. 17).

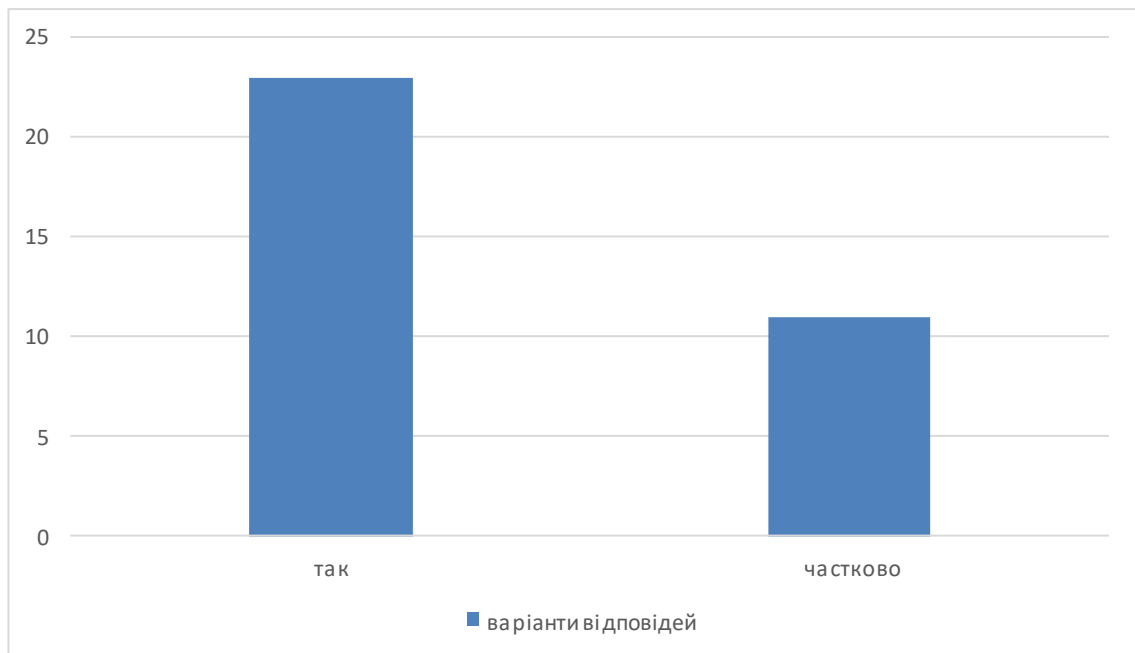

Рис. 17. Діаграма, яка показує рівень задоволеності студентів якістю підручників, методичних посібників, лекційних матеріалів, які пропонуються їм для опанування навчальних дисциплін

22. При оцінюванні обсягів практичної підготовки, закладеної в освітній програмі (навчальному плані) з обраної спеціальності 85,3 % (29 здобувачів вищої освіти) дали відповідь «так»; 14,7 % (5 анкетованих) – «частково» (рис. 18).

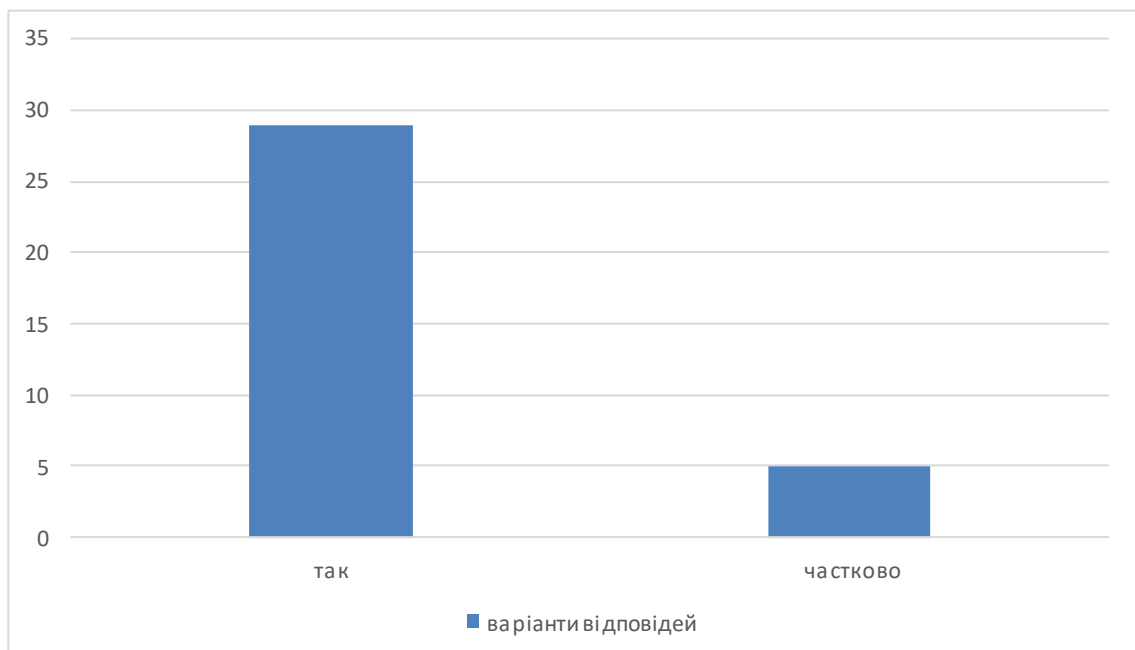

Рис. 18. Діаграма рівня задоволеності студентів спеціальності 101 Екологія обсягами практичної підготовки, закладеної в освітній

програмі (навчальному плані) з обраної спеціальності

23. На питання анкетування «Чи задоволені Ви компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки за освітньою програмою?» були отримані такі відповіді: 85,3 % (29 здобувачів вищої освіти) дали відповідь «так»; 5,9 % (2 анкетованих) – «частково»; 8,8 % (3 студентів) відповіли «ні» (рис. 19).

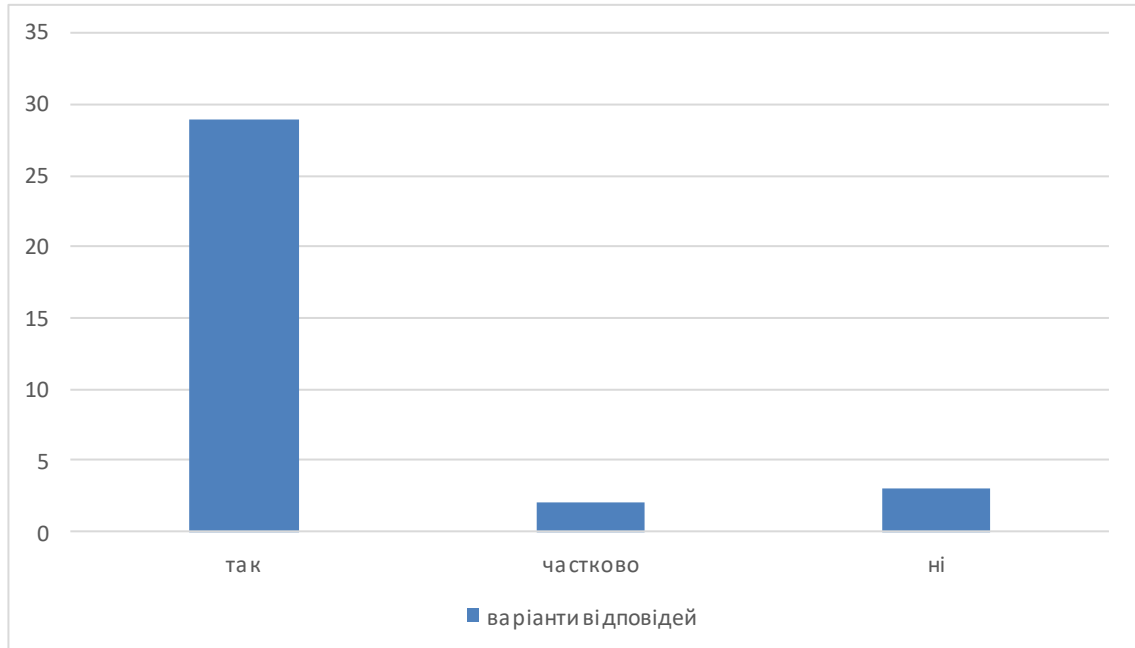

Рис. 19. Діаграма рівня задоволеності студентів спеціальності 101 Екологія компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки за освітньою програмою

24. Університет популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності. Відповідно на запитання «Чи ознайомлені Ви із принципами академічної доброчесності?» 76,5 % (26 респондентів) опитаних відповіли «так»; 17,6 % (6 анкетованих) – «частково»; 5,9 % (2 студентів) відповіли «ні» (рис. 20).

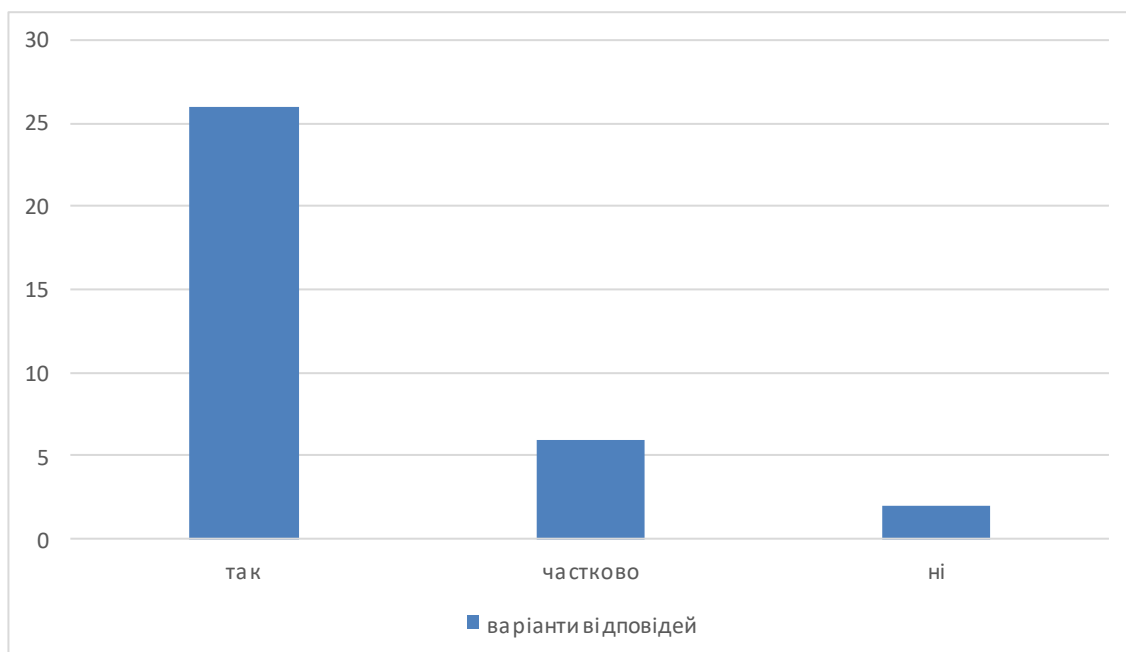

Рис. 20. Діаграма рівня ознайомлення студентів спеціальності 101 Екологія із принципами академічної доброчесності

25. На запитання «Яким чином популяризується академічна доброчесність в Уманському НУ?» здобувачам пропонувалось обрати відповідь із наступного переліку (кількість варіантів вибору не обмежувалася). Узагальнені результати ілюструє рисунок 21.

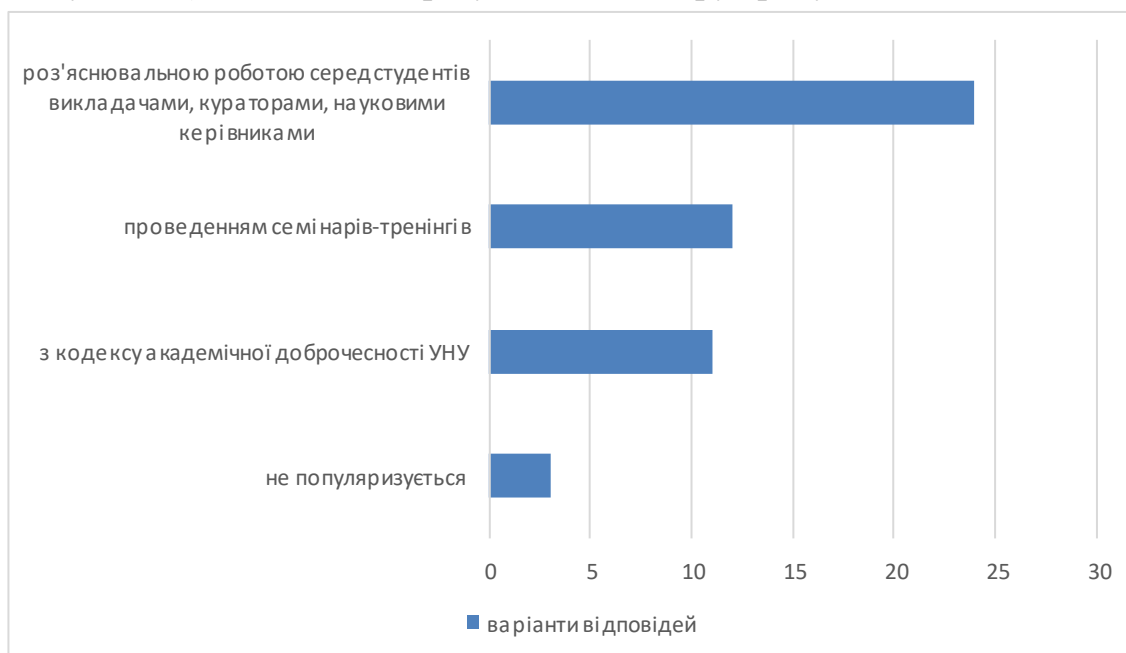

Рис. 21. Популяризація академічної доброчесності в Уманському НУ

26. На запитання «З якими проявами академічної недоброчесності Ви стикалися в університеті?» отримано результати, показані на рисунку 22.

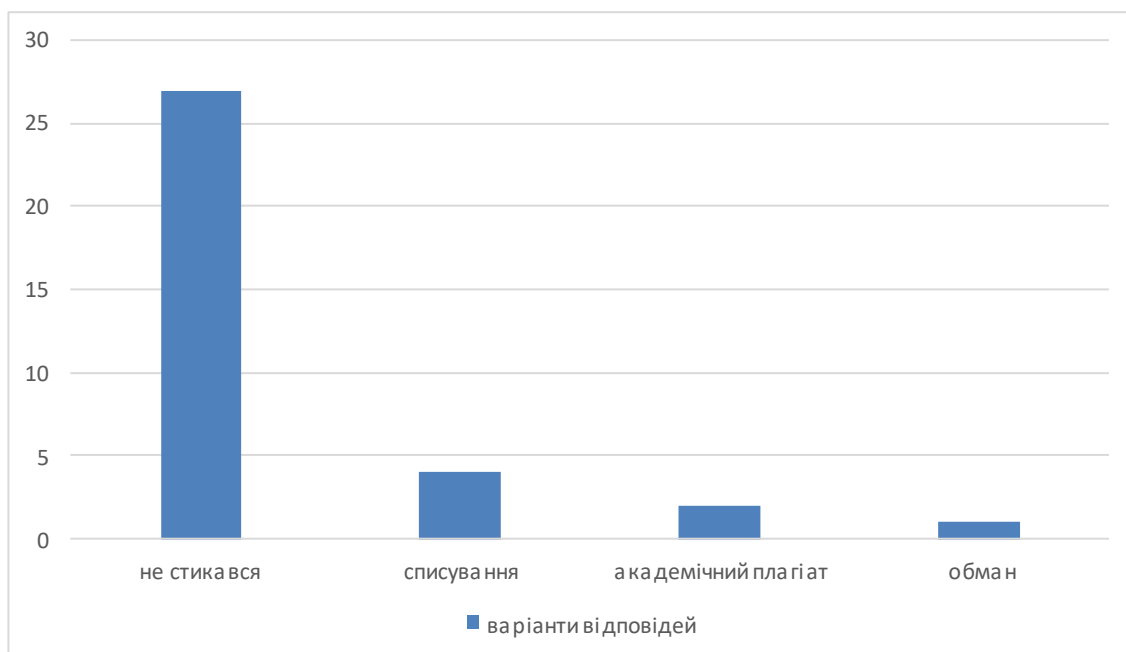

Рис. 22. Діаграма відповідей студентів на питання, з якими проявами академічної недоброчесності вони стикалися в університеті

27. На запитання «Які з перерахованих заходів застосовуються в університеті до здобувачів вищої освіти у випадку виявлення ознак академічної недоброчесності в їх роботах?» здобувачам пропонувалось обрати відповідь із переліку. Узагальнені результати відображені у таблиці 4.

Таблиця 4

Заходи, які застосовуються в університеті до здобувачів вищої освіти у випадку виявлення ознак академічної недоброчесності в їх роботах

Перелік проблем	Кількість здобувачів	Відсоток
Усне попереджування	5	9,4
Проводяться роз'яснювально-виховні бесіди про дотримання академічної доброчесності	1	1,9
Така робота не зараховується	10	18,9
Мені такі випадки не відомі	19	35,8
Це негативно впливає на підсумкову оцінку при захисті роботи	6	11,3
Повторне проходження оцінювання	3	5,7
Студент не допускається до захисту	2	3,8
Здійснюється вибіркова/повторна перевірка роботи на плагіат після доопрацювання	6	11,3
Зміна теми індивідуального завдання	1	1,9

28. На запитання «Чи є безпечним для Вашого життя і здоров'я освітнє середовище Уманського НУ?» 79,4 % (27 студентів)

опитаних відповіли «так»; 17,6 % (6 студентів) дали відповідь «частково»; 3,0 % (1 студент) – «ні» (рис. 23).

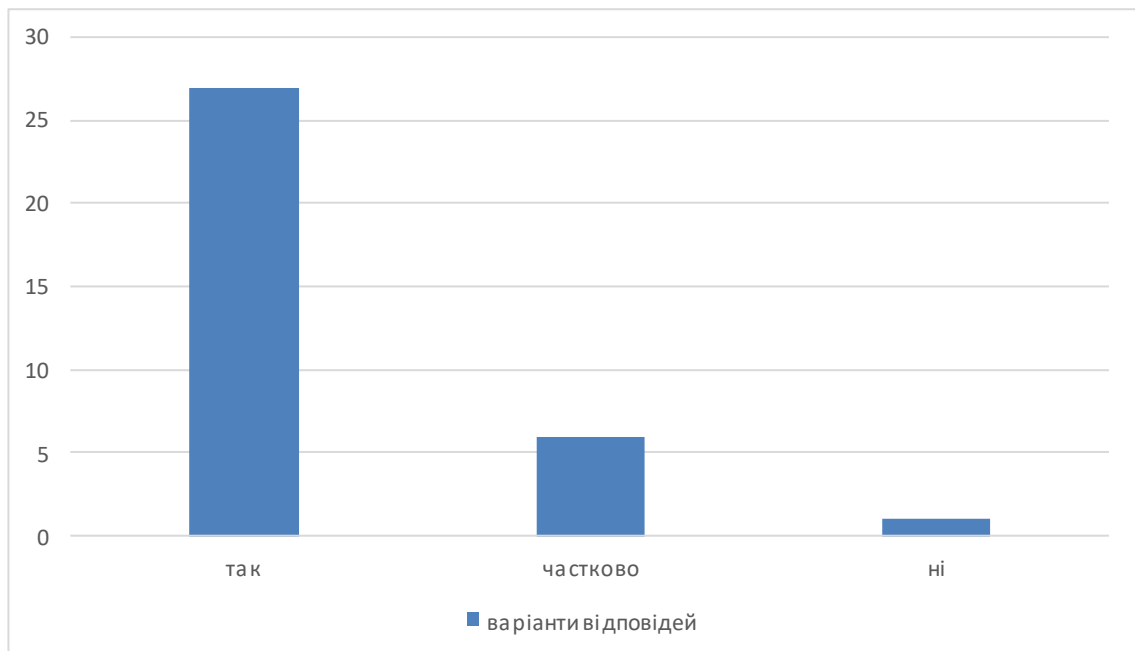

Рис. 23. Діаграма отриманих відповідей на питання запитання «Чи є безпечним для Вашого життя і здоров'я освітнє середовище Уманського НУ?»

29. Під час опитування здобувачів вищої освіти було важливо проаналізувати їхні потреби та інтереси. За результатами анкетування щодо безпечності освітнього середовища для життя і здоров'я студентів, їх соціальної підтримки Університетом можна зробити висновок, що відповідні послуги надаються на високому рівні і задовольняють більшість студентів. Узагальнені результати відображені на рис. 24.

Рис. 24. Умови забезпечення безпеки освітнього

середовища для життя та здоров'я студентів

30. При проведенні анкетування досліджувалась також наявність процесів, що підтримують студентів під час навчання, якщо у них виникають значні труднощі чи проблеми (рис. 25).

Рис. 25. Напрями надання соціальної підтримки

31. На питання «Чи ознайомлені Ви з програмами міжнародної академічної мобільності?» 73,5 % опитаних дали відповідь «так»; 26,5 % респондентів відповіли «ні» (рис. 26).

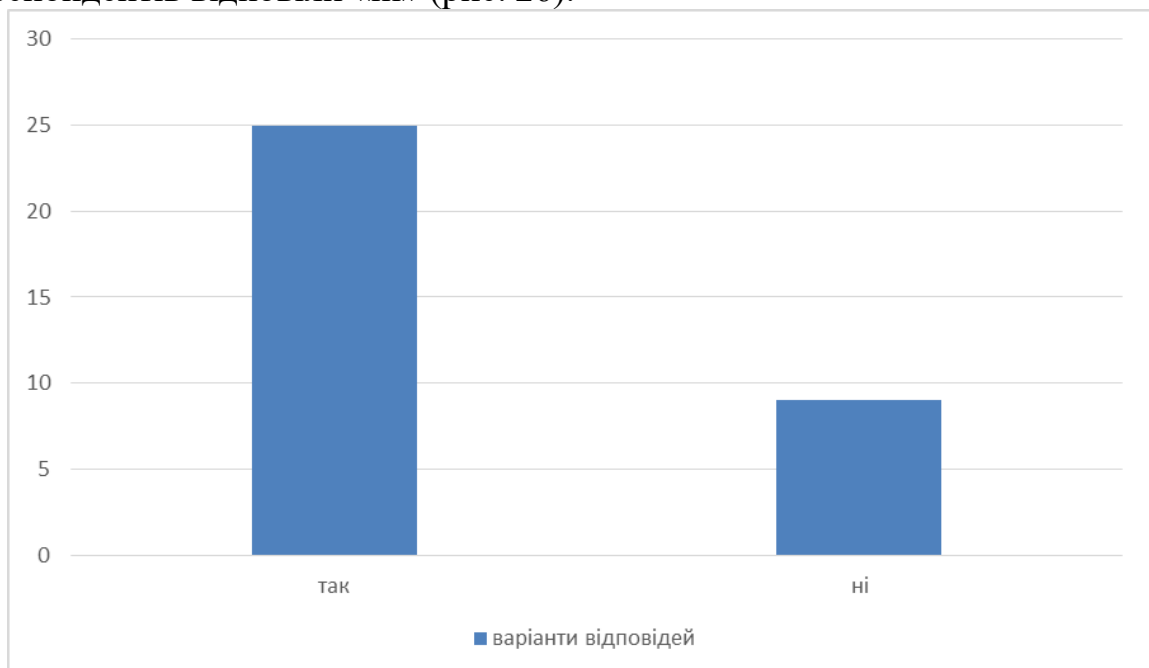

Рис. 26. Діаграма відповідей про ознайомлення студентів спеціальності 101 Екологія з програмами міжнародної академічної мобільності

32. На питання анкети «Чи задоволені Ви рівнем організації

студентського самоврядування в Уманському НУ» 82,4 % (28 осіб) опитаних здобувачів вищої освіти відповіли «так»; 14,7 % (5 осіб) – задоволені частково; 2,9 % (1 студент) дали відповідь «ні» (рис. 27).

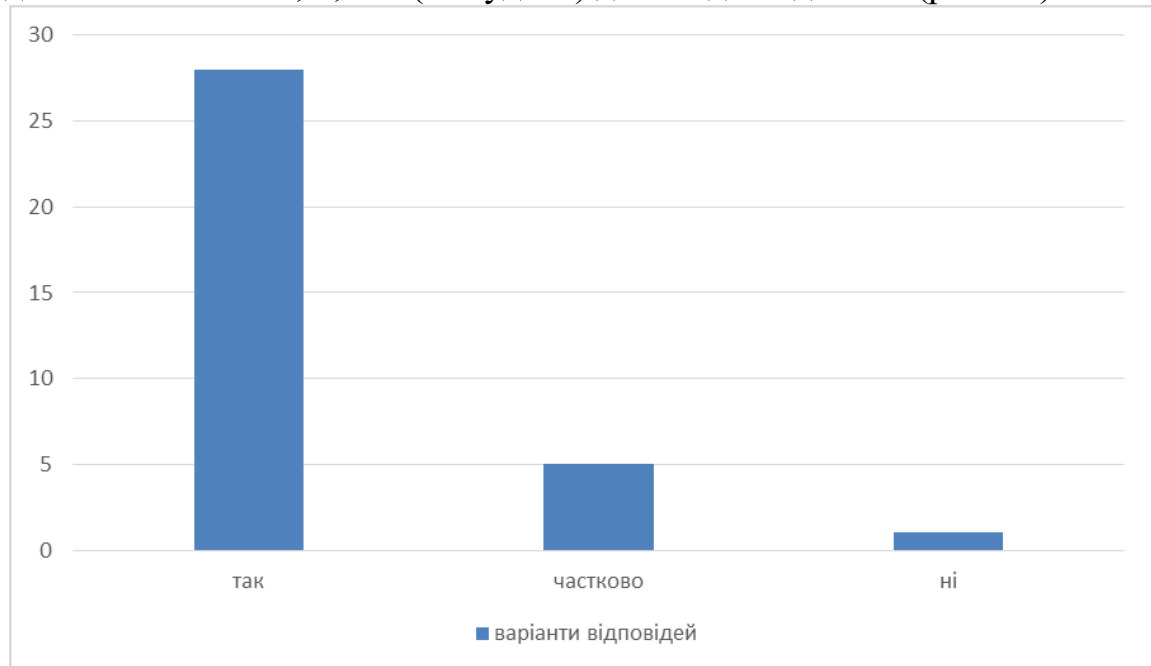

Рис. 27. Діаграма, яка показує рівень задоволеності здобувачів вищої освіти зі спеціальності 101 Екологія організацією студентського самоврядування в університеті

33. Багато студентів беруть активну участь у заходах, які проводяться студентським самоврядуванням, отримані результати представлено на рисунку 28.

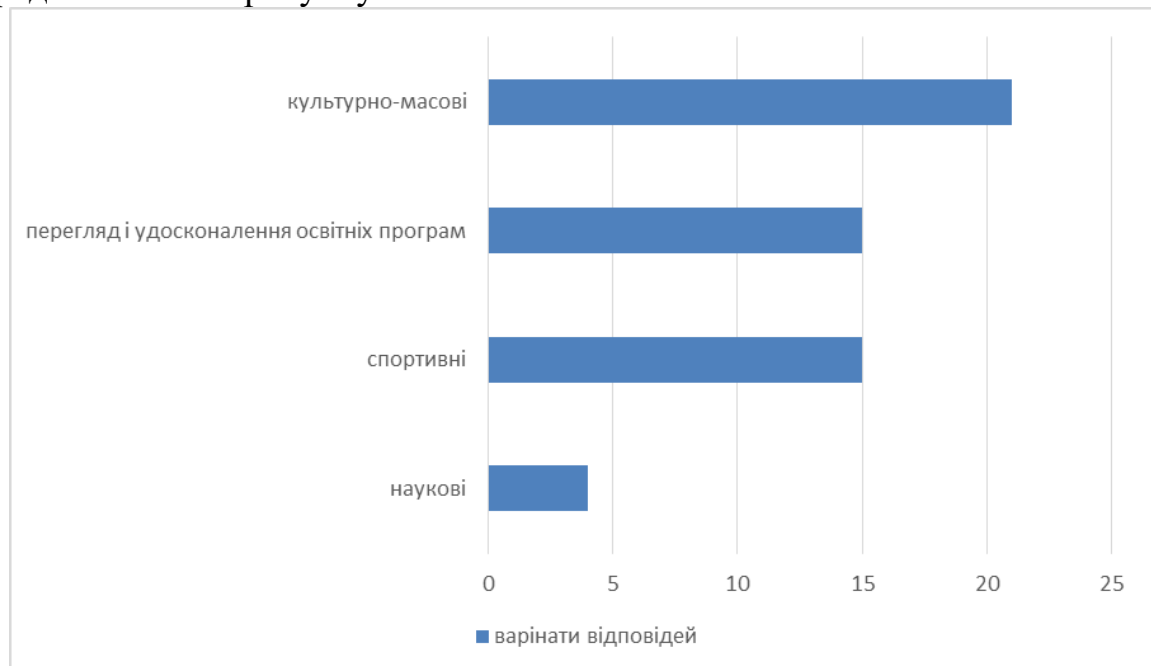

Рис. 28. Участь студентів у заходах, які проводить студентське самоврядування

34. На запитання «Що, на Вашу думку, слід змінити в освітній програмі для Вашої спеціальності?» отримано такі відповіді: «Все влаштовує»; «Нічого вдосконалювати не потрібно»; «Мені все так подобається»; «Бомбосховище ! Щоб ми висипалися і могли ходити на пари!!!»; «Все добре»; «Більше вивчати в живу, чим по інформації з інтернета»; «На мою думку все добре»; «Більше екскурсій!»; «Знизити оплату за навчання»; «Все супер»; «Все норм»; «Мене задовольняє сучасна освітня програма».

ВИСНОВОК

За результатами анкетування здобувачів вищої освіти встановлено, що освітня програма загалом забезпечує належний рівень якості освітнього процесу та відповідає потребам і очікуванням студентів. Респонденти позитивно оцінюють зміст і структуру освітньої програми, умови навчання, організацію освітнього середовища, систему оцінювання та рівень організаційної, інформаційної й консультативної підтримки. Отримані результати свідчать про ефективне функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та можуть бути використані для подальшого вдосконалення освітньої програми в межах акредитаційної процедури.

Для удосконалення та підвищення рівня освітніх послуг, що надаються Університетом та кафедрою екології та безпеки життєдіяльності доцільно застосувати такі заходи:

- ✓ щосеместрово проводити анкетування студентів щодо задоволеності освітніми програмами та якістю надання освітніх послуг. Відстежувати позитивну динаміку та виявляти слабкі чи проблемні зони з метою своєчасного застосування відповідних заходів та рішень;
- ✓ під час проведення лекційних та практичних занять залучати професіоналів-практиків та експертів у цій галузі;
- ✓ врахувати результати опитування при формуванні та модернізації освітньої програми;
- ✓ викладачам, кураторам академічних груп періодично ознайомлювати здобувачів вищої освіти із електронними базами даних Уманського НУ (сайт Університету, наукова бібліотека, інституційний репозитарій, дистанційна освіта Moodle, електронний розклад тощо);
- ✓ активізувати діяльність науково-педагогічних працівників щодо вдосконалення електронних курсів для забезпечення дистанційних форм навчання;
- ✓ проводити більше практичних занять із програмним забезпеченням по спеціальності;
- ✓ посилити співпрацю з роботодавцями і розвивати практичні компетентності здобувачів вищої освіти.